

Ключевые слова: *эстетолингвистика, экспрессивы, масс-медийный экспрессивный комплекс, экспрессивно-деятельностный стимул коммуникации, экспрессивно-коммуникативный комплекс современного масс-медийного сообщения.*

Svintsitska O. Expressive-Communicative Peculiarities of the Modern Mass-Media Discourse in the Context of the Aesthetic Linguistics by B. Croce.

The article analyzes "expressives" in the mass-media language, ways of their creation via the intuitive cognition of reality on the basis of using ideas of aesthetical linguistics by B. Croce. It is indicated that the expressive character of notes of the modern Ukrainian mass-media discourse is provided with the using in headlines grammar systems, built on the basis of the "free" syntax – inversion, incomplete sentences, parceling, interrupted syntactic constructions etc. Such grammar systems or expressives are results of the individual creativity or the individual "artistic thinking" and intuition. Expressives are the basis of creating the expressive communicative complex of any modern mass-media message. It can be presented by the scheme: expressives – mass-media expressive complex – expressive-axiological stimulus of communication. Such notions are proposed to introduce to the scientific sphere: mass-media expressive complex and expressive-axiological stimulus of communication.

Key words: *aesthetical linguistics, expressives, mass-media expressive complex, expressive-axiological stimulus of communication, expressive-communicative complex of modern mass-media message.*

Ірина Сидоренко
(Київ)

УДК 811.111:81'42:81'38

ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ІДЮСТИЛЮ У ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ

Стаття присвячена дослідженню поняття індивідуального стилю автора як невід'ємної складової лінгвостилістики художнього тексту. Основна увага у статті приділяється підходам до його трактування та вивчення. У основній частині представлений детальний аналіз публікацій, що вивчають ідіостилістичні особливості авторського мовлення, а також виокремлено та проаналізовано шість основних напрямків за якими досліджується ідіостиль. Крім того, визначається підхід до ідентифікації індивідуально-стилістичних особливостей художніх творів з урахуванням їх жанрової специфіки. У висновках відмічається, що стиль є одним із засобів ідентифікації жанру. Під впливом жанру формується стильова закономірність, що визначає загальну стильову систему художнього твору. За результатами дослідження встановлено, що жанр доцільно розглядати в аспекті індивідуального стилю та виявляти при цьому динаміку авторської мовленнєвої стилістики крізь призму жанрової своєрідності художніх текстів на основі структурно-стильового аналізу. Перспективу подальших досліджень автор вбачає у визначенні стилістично-маркованих засобів, що формують ідіостиль письменника, зокрема стильових домінант англomовної драми ХХ століття.

Ключові слова: *ідіостиль автора, лінгвостилістичне дослідження, стилістична система, структурно-стильовий аналіз, стильова домінанта, жанр.*

Постановка проблеми. Вивчення особливостей індивідуально-авторського стилю та його ролі в аналізі художньої літератури було й залишається одним з ключових завдань у лінгвостилістиці, що вказує на актуальність проблеми дослідження. Історико-діалектичний та граматичний підходи до вивчення мови художнього твору, які переважали на початку ХХ століття (Є. Ф. Будде, Г.Г. Шпет, Л.В. Щерба), не розкрили повною мірою такого складного явища як стилістика художнього мовлення. Сучасна лінгвістика тексту спрямована на перехід від дослідження текстової інтегрованої структури до аналізу тексту як антропоцентричної комунікативної системи, детермінованої мовною особистістю автора у сукупності з його психологічними, ментальними, соціально-культурними та когнітивними особливостями.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Поняття «індивідуального стилю автора» є об'єктом дослідження багатьох науковців другої половини ХХ століття, а саме В.В.

Виноградова, Г.О. Винокура, В.П. Григорьєва, Б.А. Ларіна. Сьогодні цією проблемою активно займаються Н.С. Болотнова, Н.І. Головченко, В.А. Кухаренко, В.В. Ледєнова, Г.Я. Солганік, І.А. Тарасова, В.Г. Щукін та інші. Разом з тим, в сучасному науковому просторі не напрацьовано спільних підходів до тлумачення категорії «ідіостиль» як складової лінгвістичного дослідження художнього тексту.

Більшість дослідників трактують це поняття услід за В.В. Виноградовим як складну, але структурно поєднану та внутрішньо зв'язану систему специфічних мовностилїстичних засобів і форм словесного творчого вираження, притаманних текстовій діяльності певного автора [5, с. 105]. Індивідуальний стиль автора як багаторівневий та багатовимірний прояв особистості є невід'ємною складовою вивчення сучасної лінгвостилїстики та когнітивної лінгвістики. Ідіостиль як сукупність мовно-когнітивних механізмів та систему асоціативно-сміслових полів створення текстового простору певним автором розглядається у дослідженнях Н.С. Болотнової [2, с. 4]. Визначення стилю індивідуального мовлення як стилю особистості в усій різноманітності його багаторівневих текстових проявів, в структурі, семантиці, прагматиці тексту надає В.А. Самохіна (Дмитренко) [11, с. 24]. За Г.О. Винокуром, вивчення індивідуальних мовних особливостей надає можливість використати дані лінгвістичного аналізу для вирішення цілого ряду педагогічно-стилїстичних, текстологічних, історико-літературних проблем, а питання індивідуального стилю складає межу між лінгвістикою та іншими науками, які стосуються лінгвістичних категорій мови [6, с. 62].

Однак, у наших розвідках ми вважаємо за доцільне слїдувати за В.В. Виноградовим, який зазначає, що в індивідуальному стилі відбувається індивідуальне використання різноманітних мовних засобів в нових функціях, залежний від лінгвістичного смаку письменника своєрідний відбір цих засобів, індивідуальний синтез форм мовного вираження і плану змісту [5, с. 106].

Метою статті є огляд, класифікація та систематизація підходів до вивчення поняття «ідіостиль» у системі лінгвостилїстичного аналізу художнього тексту. Провідним завданням ми вбачаємо відокремлення підходу для подальшої ідентифікації індивідуально-стилїстичних особливостей художніх творів з урахуванням жанру.

Виклад основного матеріалу дослідження. За результатами попереднього аналізу лінгвістичних підходів до вивчення ідіостилію ми виокремлюємо шість підходів, які, на нашу думку, дають найбільш повну характеристику ідіостилію як складового елемента стилїстичної системи художнього тексту, а саме: системно-структурний, естетично-маркований, образно-композиційний, комунікативно-когнітивний, адресно-діяльнісний та функціонально-домінантний.

Перший напрям відзначається спрямованістю на системно-структурне вивчення стилю художнього твору в якому центральне місце посїдає образ автора (М.П. Брандес, В.В. Виноградов, В.П. Григорьєв, В.А. Кухаренко, Л.А. Новіков та інші). Однією з основних задач з'ясування внутрішньої єдності стилїстичних засобів літературного твору, за В.В. Виноградовим, є проблема мовної структури образу автора. Вчений зазначає, що внутрішній зв'язок усіх елементів ідіостилію автора утворює своєрідну літературно-художню єдність, обумовлену тенденціями розвитку жанрів художньої літератури. Мовні стилі поєднуються з різними літературно-художніми жанрами, а до стильових форм таких жанрів можуть бути включені різноманітні за своїм стилїстичним характером мовленнєві засоби, і, як наслідок, співвідношення між літературними жанрами і індивідуальним стилем автора стає новим і незвичним. Це відображається в структурі образу автора, який виступає концентрованим втіленням змісту твору, що об'єднує всю систему мовних структур персонажів в їх співвідношенні з письменником [5, с. 107, 118].

У дослідженнях В.А. Кухаренко визначаються три парадигми в які входить художній текст: жанрова, функціонально-стильова та індивідуально авторська. Жанрове визначення науковець розглядає як текстовий маркер, що відображається в його мовній субстанції. Функціонально-стильова парадигма виступає підставою для використання відповідних мовних засобів зумовлюючи його комунікативно-стильовий характер. Відносно третьої парадигми, то дослідник приходить до висновку, що індивідуальність автора проявляється у його

iндивiдуально-художньому стилi в якостi ядра якого виступає образ автора, який, в свою чергу, обумовлює розвиток концепту твору [8, с. 82].

Слiдуючи за згаданими вище дослідниками, Л.А. Новiков аргументує, що виражаючи сутнiсть художнього твору i концентруючи його iдейну, композицiйно-структурну та стилiвову єднiсть, образ автора представляє собою детермiнанти лiтературного твору та виступає найголовнiшою категорiєю для цiлiсного всебiчного аналізу мови художнього тексту як складової естетичної мовленнєвої системи жанру [11, с. 13].

На вiдмiну вiд попереднiх пiдходiв до вивчення авторського стилу, естетично-маркований напрям iдiостилiстичних досліджень пов'язаний з естетичною модифiкацiєю специфiчних мовно-виразних засобiв письменника як передумови формування його iндивiдуального авторського методу (М.М. Бахтiн, Н.А. Кожевникова, Б.А. Ларiн, Л.О. Ставицька).

Естетичне дослідження, за Б.А. Ларiновим, є найменш упереджене з усiх можливих, а авторський стиль можливо визначити лише на основi естетики мови [10, с. 52].

Индивiдуально-авторський метод В.В. Леденова визначає лише на основi естетичної дiяльностi мовної особистостi, а ключовою при визначеннi iдiостилу висуває категорiю естетичної переваги, що базується на якостях естетичного прагматикону автора [11, с. 36].

Индивiдуальний стиль автора, його iндивiдуально-творча свiдомiсть, як стверджує М.М. Бахтiн, не визначається лише лiнгвiстичними засобами. Стиль – це не мова в вузькому її розумiннi, а, в першу чергу, естетичне сприйняття та вiдчуття автором свого твору як iнструменту створення нової художньої дiйсностi [2, с. 177].

Представники образно-композицiйного напрямку зосереджують свою увагу на своєрiдностi iндивiдуального стилу з точки зору неповторної iндивiдуальної динамiки мовленнєвих форм, образної трансформацiї текстотворення та композицiйних прийомiв побудови прозаїчної строфи (В.В. Виноградов, Г.О. Винокур, А.І. Домашнєв, Б.А. Ларiн, Г.Я. Солганiк, I.П. Шишкiна.). Стиль як уособлення людини досліджує Г.Я. Солганiк, який стверджує, що визначити особливостi iндивiдуального стилу – означає видiлити їх на фонi загальноприйнятого, поширеного. Индивiдуальний стиль Г.Я. Солганiк видiляє в побудовi прозаїчної строфи та в абзацному членуваннi композицiйно-синтаксичної структури тексту. Прозаїчну строфу науковець вважає найменшим художнiм цiлим. У кожного автора, за Г.Я. Солганiком, iснує вiдносно постiйний її тип, тiсно пов'язаний з його художнiм методом. Абзац дослідник розглядає як важливий iдiостилiстичний засiб видiлення, графiчного оформлення синтаксичних одиниць, засобом змiстового та стилiстичного членування тексту [14, с. 231].

Комунікативно-когнiтивний пiдхiд до вивчення iдiостилу автора на основi реконструкцiї iндивiдуального когнiтивного простору знаходить своє вiдображення в роботах таких дослідникiв як Н.С. Болотнова, Н.А. Голованова, Ю. Н. Караулов, О.О. Селiванова, В.Е. Чернявська.

Саме в комунікативному-когнiтивному контекстi, за О.О. Селiвановою, iнтегруються структурнiсть мови та iнтенцiйно зумовленi ознаки автора, його концептуальна сфера, що втiлюється в гносеолого-онтологiчнiй сутностi тексту. Унiкальнiсть цiєї сутностi текстового матерiалу залежить вiд категорiй системностi, iнформативностi та iндивiдуальностi. Першу категорiю визначають закони жанру, стилу, методу. Друга виступає категорiєю гетерогенної багатоканальної iнформативностi i направлена на розкриття концепту твору. Третя покликана розкрити iдiостиль автора, його письменницьку особистiсть та неповторнiсть [15, с. 106].

Н.С. Болотнова пов'язує увагу до стилу автора з комунікативно пiдходом до вивчення тексту. Iдiостиль особистостi автора, що проявляється в текстовiй дiяльностi в процесi спiлкування, вiдображає мовну культуру, тип мислення, тезаурус, домiнуючий характер спiлкування, специфiку пiзнавального вiдношення до того, що вiдбувається [3, с. 15-21].

Адресовано-дiяльнiсний напрям дослідження iдiостилу пов'язаний з дослідженням проблем ефективностi текстової дiяльностi автора вiдносно адресата з урахуванням специфiки їх мовної особистостi (I.В. Арнольд, Н.С. Болотнова, А.І. Бондаренко, В.А. Самохіна (Дмитренко) та iншi). Текст у якостi переданого послання розглядається у роботах Арнольд, яка вважає, що стилiстичний аналіз тексту можна проводити концентруючи увагу або на рушійних силах

творчого процесу автора або на сприйнятті самого тексту читачем. Перший підхід дослідниці визначає як генетичний та називає його стилістикою від автора, другий, представлений в стилістиці декодування, стилістикою сприйняття. Стилiстичний аналіз від автора потребує знання генезису твору, лінгвістичного вивчення мови творів. В стилістиці сприйняття увага концентрується на впливі, який текст здійснює на читача. Взаємодія автора з читачем виступає в якості прагматичного комунікативного акту, що відображається в мовленнєво-стилiстичному наповненні тексту [1, с. 28].

З точки зору тлумачення й трансформації авторського стилю художнього тексту реципієнтом ідіостиль розглядає А.І. Бондаренко, адже мова не обмежується тим, щоб породжувати комбінації тих значень, які вже існують. Художньо-текстова комунікація здійснюється через діалогічність автора та адресата. Автор бачить свій текст незавершеним, бо він відкритий для інтерпретації. Сутність авторської мистецької гри дослідниці вбачає у такій «недомовленості» [4, с. 38].

Зазначені вище підходи різнобічно висвітлюють поняття ідіостилу та його місце в стилістичній системі мови художнього твору. Проте, у руслі нашого дослідження увага повинна бути зосереджена саме на конкретних стилістичних засобах, що формують неповторний ідіостиль автора. Їх особливості можливо дослідити використовуючи функціонально-домінантний підхід до вивчення тексту.

Функціонально-домінантний підхід, який виражається в структурно-стильовому аналізі, тобто в виявленні особливих концептів-домінант притаманних ідіостилу автора і різноманітних мовних засобів їх репрезентації застосовується у роботах Л.І. Белехової, Л.С. Виготського, Н.І. Головченко, С.Т. Золяна, В.А. Кухаренко, С.Ю. Преображенського, А.І. Тарасової.

Метою структурно-стильового аналізу художнього тексту дослідниці вважають тлумачення ідейно-художнього наповнення тексту шляхом розгляду його типологічних і домінуючих стильових ознак які є гармонійним сплетінням загально-мистецького та індивідуальних стилів. Індивідуальний стиль характеризується, перш за все, сталими типологічними ознаками (стильовими константами) і переважаючою рисою (стильовою домінантою). Стиль автора, за В.А. Кухаренко, визначається тим, що зафіксовано за допомогою чисельних засобів актуалізації дійсності, які діють на різних рівнях художньої структури, тобто концептами. Саме останні і є тією домінантою, що дозволяє читачу адекватно інтерпретувати текст [8, с. 188]. Завданням опису поняття ідіостиль, услід за А.І. Тарасовою, вбачаємо в його співвідношенні з поняттям концепт і трактуємо індивідуальний стиль автора як єдність ментального та мовного – концептів і когнітивних структур їх мовного втілення [15 с.9-10].

Зазначені вище підходи різнобічно висвітлюють поняття ідіостилу та його місце в стилістичній системі мови художнього твору. Проте, виходячи з того, що індивідуальний стиль є складним діалектичним утворенням, саме структурно-стильовий аналіз, на нашу думку, дає повне розуміння принципів відбору та синтезу стилістичних мовних засобів в різних жанрах певного автора, адже саме структурні елементи стилю, стильові домінанти (характер асоціацій письменника, домінування певних лексичних виразних засобів та стилістичних тропів та фігур, типів композиції, фабульно-сюжетні особливості) дозволяють виявити не тільки переважаючі особливості ідіостилу конкретного твору, а й віднайти найхарактерніші ознаки, прототип індивідуально-авторської мовленнєвої моделі.

Висновки дослідження та перспективи подальших наукових розвідок у визначеному напрямі. Підсумовуючи зазначене вище, можемо припустити, що стиль є підґрунтям та засобом ідентифікації певного жанру. Кожний окремий жанр як форма реалізації текстових моделей і структур, що закріпились у мовних ситуаціях, несе в собі свою неповторну внутрішню стилістику. Під впливом жанру може формуватися стильова закономірність, що визначає ідіостиль письменника в цілому та стильову систему окремого художнього твору. Отже, можемо зробити висновок, що жанр доцільно розглядати в аспекті індивідуального авторського стилю та виявляти при цьому особливості та динаміку авторської мовленнєвої стилістики крізь призму жанрової своєрідності художніх текстів на основі структурно-стильового аналізу. Перспективою подальших досліджень вважаємо визначення стилістично-маркованих засобів, що формують

індивідуальний стиль автора та його стильових доміант у залежності від жанрової специфіки англомовної драми ХХ століття.

ЛІТЕРАТУРА

1. Арнольд И.В. Стилистика. Современный английский язык: Учебник для вузов / И.В. Арнольд. — 8-е изд., испр. и доп. — М.: Флинта: Наука, 2006. — 384 с.
2. Бахтин М.М. Эстетика словесного творчества / М.М. Бахтин. — М.: Искусство, 1986. — 445 с.
3. Болотнова Н.С. Коммуникативная стилистика текста: словарь-тезаурус / Н.С. Болотнова. М.: Флинта: Наука, 2009. — 384 с.
4. Бондаренко А.І. Художній текст в інтерпретаційному вимірі (лінгвостилістичний аспект): Посібник / І.А. Бондаренко – Ніжин: Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2008. — 226 с.
5. Виноградов В.В. Проблемы русской стилистики / В.В. Виноградов. — М.: Высшая школа, 1981. — 320 с.
6. Винокур Г.О. О языке художественной литературы / Г.О. Винокур. — М.: Высшая школа, 1991. — 48 с.
7. Головченко Н.І. Література модернізму: художній стиль, методика вивчення: навч. посібник / Н.І. Головченко. — К.: Освіта України, 2011. — 236 с.
8. Кухаренко В.А. Интерпритация текста: Учеб. пособие для студентов пед. ин-тов по спец. № 2103 «Иностр. яз.». — 2-е изд., перераб. / В.А. Кухаренко — М.: Просвещение, 1988.— 192 с.
9. Ларин Б.А. Эстетика слова и язык писателя [Текст] : избранные статьи / Б.А. Ларин. — Л.: Худож. лит., 1974. — 288 с.
10. Леденева В.В. Идиостиль (к уточнению понятия) / В.В. Леденева // Филологические науки. — 2001. — № 5. — С. 36-41.
11. Новиков Л.А. Художественный текст и его анализ / Л.А. Новиков. — М.: Рус. яз., 1988. — 304 с.
12. Самохина (Дмитренко) В.А. Функционально-коммуникативная стилистика текста: проблемы и пути решения / В.А. Самохина (Дмитренко) // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. — №725. — Серія: Романо-германська філологія. Методика викладання іноземних мов. — Харків: Константа. — 2006. — С. 125-129.
13. Селиванова О.О. Актуальні напрямки дослідження сучасної лінгвістики (аналітичний огляд) / О.О. Селіванова. — К.-Видавництво Українського фіто соціологічного центру, 1999. — 148 с.
14. Солганік Г.Я. Стилистика текста: учеб.пособие / Г.Я. Солганік. — 9-е изд. — М.: Флинта: Наука, 2009. — 256 с.
15. Тарасова И.А. Поэтический идиостиль в когнитивном аспекте [Электронный ресурс]: монография / И.А. Тарасова. — 2-е изд. перераб. — М.: Флинта 2012. — 196 с.

Сидоренко И. Подходы к изучению идиостиля в современных лингвистических исследованиях художественного текста.

Статья посвящается исследованию понятия индивидуального стиля автора как составляющей лингвостилистики художественного текста. Основное внимание уделяется подходам к его изучению. В основной части представлен анализ публикаций, в которых изучаются идиостилистические особенности авторской речи, а также отделено и проанализировано шесть основных направлений в соответствии с которыми изучается идиостиль. Определен подход к идентификации индивидуально-стилистических особенностей художественных произведений с учетом их жанровой специфики. В выводах отмечается, что стиль является одним из способов идентификации жанра. Под влиянием жанра формируется стилистическая закономерность, которая определяет общую стилистическую систему художественного произведения. Согласно результатам исследования определено, что жанр целесообразно рассматривать в аспекте индивидуального стиля и выявлять при этом динамику авторской речевой стилистики через призму жанрового своеобразия художественных текстов на основе структурно-стилистического анализа. Перспективу дальнейших исследований автор видит в определении стилистически-маркированных средств, что формируют идиостиль писателя и его стилистических доминант в зависимости от жанра англоязычной драмы ХХ столетия.

Ключевые слова: идиостиль автора, лингвостилистическое исследование, стилистическая система, структурно-стилистический анализ, стилистическая доминанта, жанр.

Sydorenko I. Approaches to the Investigation of Idiostyle in Current Linguistic Researches of Literary Text.

The article is dedicated to the investigation of the notion of the author's individual style as a component of lingvostylistics of literary text. Special attention is given to the approaches to its study. In the main part the analysis of publications exploring the idiostylistic peculiarities of author's speech is presented. Furthermore, six basic tendencies in the analysis of idiostyle are separated and analyzed. The approach for identification of individual stylistic features of literary writings considering genre specificities was defined.

In the conclusions it is denoted that style is one of the genre identification means. The stylistic regularity is formed under the influence of genre and determines general stylistic system of literary text. According to the results of the research, it is established that genre should be considered in the aspect of individual style in order to specify the dynamics of author's speech model on the basis of structural and stylistic analysis of his writings. The perspective of further investigations is in the definition of stylistically marked means that form idiosyle of the writer and his stylistic dominants depending on the genre of English drama of XX century.

Key words: *author's idiosyle, lingvostylistic research, stylistic system, structural and stylistic analysis, stylistic dominant, genre.*

Статтю рекомендовано до друку
кандидатом філологічних наук,
доцентом кафедри теорії і практики
перекладу англійської мови НТТУ «КПШ»
Н.В. Глінкою

Наталія Ходаковська
(Київ)

УДК 811.112.2'38 (045)

СТИЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ РЕАЛІЗАЦІЇ ГУМОРУ, ІРОНІЇ І САТИРИ У ПОЕЗІЇ ГЕНРІХА ГЕЙНЕ

У статті розроблені теоретичні концепції стилістичних засобів реалізації гумору, іронії і сатири у віршах Генріха Гейне, визначено сутність категорій гумору, іронії і сатири, здійснено лексико-стилістичний аналіз функціонування мовних засобів гумору, іронії та сатири в віршах поета. Для стилістичного аналізу обрані поема «Німеччина. Зимово казка» та вірші 1853-1854 років, які ще не були об'єктом стилістичного аналізу. З позицій сучасних наукових парадигм гумор, іронія і сатира є формами комічного, способами відображення явищ дійсності, що заслуговують критичних оцінок. Відмінність між гумором і сатирою полягає передусім у стилістичних особливостях їх використання. Іронія – це повноправна форма комічного, яка полягає у відображенні певного прихованого значення, яке існує у мові або у мовній ситуації ліричного твору. Важливу роль у реалізації гумору, іронії і сатири відіграють засоби лексичного рівня: образні індивідуально-авторські порівняння і метафори.

Ключові слова: *засоби гумору, іронії та сатири, індивідуально-авторські порівняння, метафора.*

Постановка загальної проблеми та її зв'язок з науковими завданнями. Сучасна німецька поезія демонструє багатство мовних засобів для вираження різнопланової оцінки, різноманіття аксіологічних значень як важливих складників організації семантичної структури поетичного тексту. Стилістичні засоби реалізації гумору, іронії та сатири в німецькій поезії, постійно перебувають у полі зору науковців. Об'єктом стилістичного аналізу засобів гумору, іронії та сатири, що здійснюється на матеріалі художніх творів, є, в основному, мова прозових творів, але поза увагою науковців залишається поетична мова. У цьому зв'язку не викликає сумнівів актуальність дослідження стилістичних засобів реалізації гумору, іронії та сатири в поезії Генріха Гейне.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останнім часом багато уваги науковців-філологів приділяється такій проблемі як лінгвістична та екстралінгвістична диференціація понять гумору, іронії та сатири, визначення характеру мовних засобів їх реалізації в художній літературі. За останні десятиліття проблема комічного та мовних засобів його вираження у художніх творах була об'єктом уваги багатьох дослідників, зокрема, в літературознавстві (М.М. Бахтін, В.Я.Пропп, Д.С.Ліхачов, Б.Дземидок та ін.) [1, 12, 6, 4]. Були розглянуті загальні теорії гумору і комічного (Т.Б.Любімова, К.Глінка та ін.) [7, 3]. Були описані різні види комічного, такі як гумор, іронія, сатира, сарказм, абсурд (Г.Г.Почепцов, А.В.Карасик, М.Ю.Орлов, Ю.М.Мухіна та ін.) [11, 5, 10, 9]. Особлива увага вчених приділялась іронії; були вивчені її лексико-